

Regionaal Programma Integrale Aanpak Laaggeletterdheid

2020 – 2024

**Samen naar een vaardige regio
waarin iedereen mee kan doen!**

Arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant
December 2020

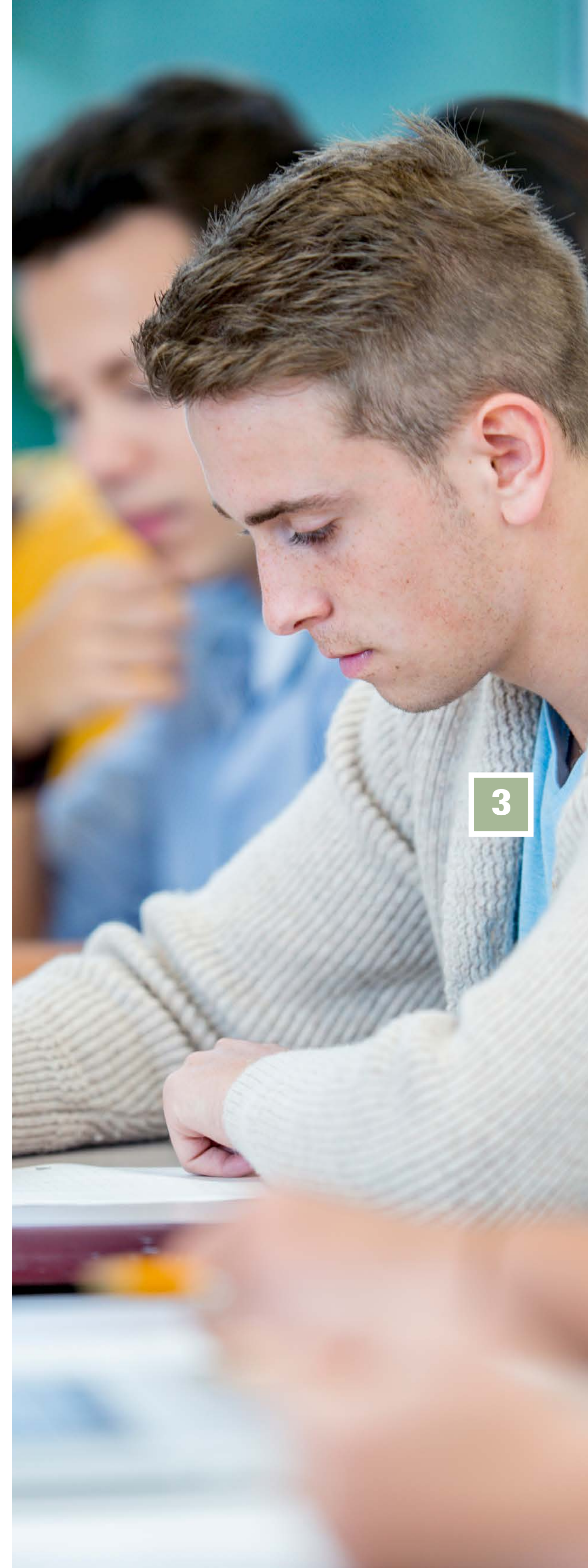
Inhoud

Vooruitblik	3	3.3 Inzicht in het bereik en het effect van het aanbod basisvaardigheden	19
1 Inleiding	4	3.4 Samenvatting	19
2 Voor wie doen we het?	6	4 Raad van Advies	20
2.1 Prioritering in doelgroep	6	5 Bronnen	21
3 Wat willen we bereiken?	7	Bijlage 1	24
3.1 Meer mensen bereiken die moeite hebben met taal, rekenen of werken met de computer	7	Partners aanpak laaggeletterdheid	24
Wat hebben we al gedaan?	8	Taakverdeling	24
Wat gaan we doen?	11	Bijlage 2	26
Aanpak sociaal domein	11	Overlegstructuur	26
Gezinsaanpak	12	Bijlage 3	27
Werkgeversaanpak	13	Tel mee met Taal	27
3.2 Stevig regionaal netwerk van partners en bondgenoten	15		
• Wat hebben we al gedaan?	15		
• Wat gaan we doen?	15		
• Aanbod basisvaardigheden	16		
• Digitale vaardigheden	17		
• Overzichtelijke website	17		
• Professionele vrijwilligers	18		
• DigiTaalhuizen en (Digi)Taalpunten	18		

Vooruitblik

Het is 2024. Corona ligt gelukkig ver achter ons. We zijn in die tijd door diepe dalen gegaan. Maar we hebben ook veel geleerd en nieuwe inzichten opgedaan. Gelukkig staat de lente nu weer voor de deur. De eerste zonnestralen schijnen krachtig het lokaal van de school binnen. Er wordt hard gewerkt en gelachen. Ouders wisselen ervaringen met elkaar uit over hun kinderen. En ze oefenen met de Nederlandse taal. Ze maken contact én verhogen hun taalniveau. De ouders in het klaslokaal zijn blij elkaar te zien. Ze komen fysiek samen in de school van hun kinderen, maar ze weten elkaar ook online te vinden. Ze volgen namelijk online lessen op de laptops die voor hen beschikbaar zijn gesteld. Docenten schakelen moeiteloos van fysieke naar online lessen en bereiken daardoor meer cursisten. Gelukkig kunnen de taalvrijwilligers uit het netwerk elkaar weer ontmoeten in

de bibliotheek, het wijkcentrum of bij hun maatje thuis. Maar het online platform waar ze elkaar ontmoeten, inspireren en ondersteunen, is gebleven. In onze regio wonen, werken en leren mensen in een dynamische omgeving. Inwoners die de Nederlandse taal leren, hun taalniveau onderhouden of hun digitale vaardigheden verbeteren. Door het digitale taalaanbod kunnen zij inloggen wanneer het hen uitkomt én waar het hen uitkomt. We zorgen samen voor een vaardige regio waarin iedereen mee kan doen!

1

Inleiding

In onze participatiesamenleving staat zelfredzaamheid voorop. Maar dit vraagt nogal wat van een inwoner. Zo moet iedereen goed geïnformeerd zijn over de regelingen van de overheid, op tijd reageren op aanmaningen, weten hoe je tijdig je pensioen regelt, actieve keuzes maakt in de zorg en de juiste (administratieve) wegen bewandelt als er iets mis gaat. Het is niet gek dat juist laaggeletterden¹ en mensen die niet digitaal vaardig zijn hier bijzonder veel moeite mee hebben. Deze groepen raken makkelijk verstrikt in de digitale systemen van de overheid en ervaren op een aantal levensgebieden behoorlijk veel hinder. Dit levert niet alleen problemen op bij de mensen zelf; ze kosten onze samenleving ook veel geld.

¹ Bij laaggeletterdheid gaat het om mensen die onvoldoende kunnen lezen, schrijven en/of rekenen en/of onvoldoende digitale basisvaardigheden hebben. Volwassenen met lage digitale vaardigheden zijn niet per definitie laaggeletterd. Omgekeerd hebben laaggeletterde mensen vaak wel problemen met digitale basisvaardigheden. Laaggeletterden zijn geen analfabeten. Zij kunnen wel (een beetje) lezen en of schrijven, maar beschikken over te weinig basisvaardigheden om zich te redden in de maatschappij.

In Nederland hebben 2,5 miljoen volwassenen moeite met lezen, schrijven en/of rekenen (Algemene Rekenkamer, 2016). Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden. Dat heeft grote impact op hun persoonlijke leven. Als je niet goed kunt lezen, schrijven en/of rekenen, vind je minder snel een baan, kun je minder gezond leven en heb je minder grip op je geldzaken. Onder de 2,5 miljoen laaggeletterden zijn 1,8 miljoen 16- tot 65-jarigen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen. En het aantal laaggeletterden in Nederland neemt nog steeds toe. Uit het PISA 2018-onderzoek blijkt dat Nederlandse scholieren steeds minder lezen voor hun plezier en dat weerspiegelt zich in een significante daling van het leesvaardigheidsniveau. Het PISA onderzoek stelt dan ook dat één op de vier 15-jarigen een leesachterstand heeft. Hierdoor hebben zij een verhoogde kans om later laaggeletterd de arbeidsmarkt te betreden. Er stromen ook nog steeds te veel kinderen met een taalachterstand het basis- en het voortgezet onderwijs in. Deze achterstand is zeer moeilijk in te halen. Scholen nemen de taak van het stimuleren tot lezen op zich, maar zij kunnen dit niet alleen. Alleen door samenwerking tussen de landelijke overheid, gemeenten, scholen en bibliotheken kunnen we taalachterstanden bij kinderen en jongeren tegengaan.

Brainport Eindhoven geldt als kennishub van Nederland en één van de slimste regio's ter wereld. Deze regio kenmerkt zich als een innovatieve technologieregio waar denkers en doeners slim samenwerken. Onze inzet op versterking van basisvaardigheden² plaatsen we in dit kader.

² Binnen de volwasseneneducatie verstaan we onder basisvaardigheden: taal-, reken- en digitale vaardigheden voor laagopgeleide volwassenen. Onder taal verstaan we Nederlands als moedertaal (NT1) en Nederlands als tweede taal (NT2). Met voldoende beheersing van de basisvaardigheden kan een volwassene zich zelfstandig redden in de maatschappij. Deze persoon is zelfredzaam.

Als slimste regio kunnen we het ons om sociale en economische redenen niet veroorloven dat mensen achterblijven.

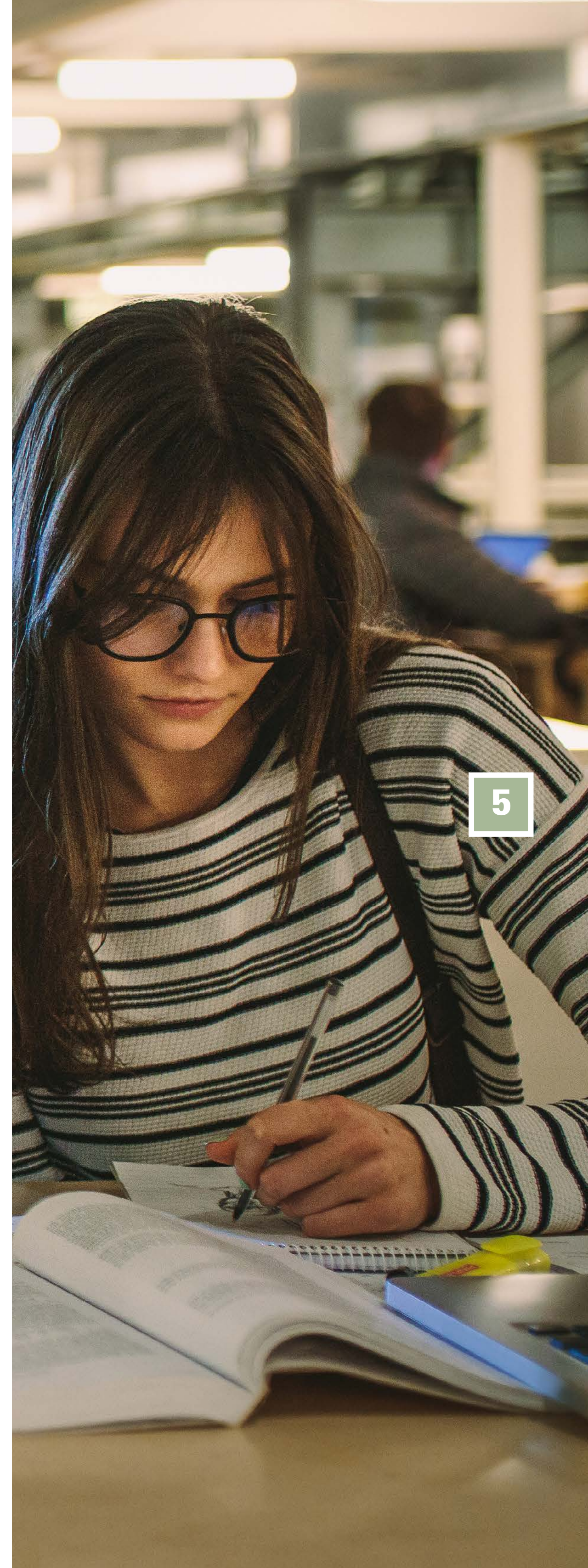
Missie

Wij streven naar een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen. We willen de basisvaardigheden van onze inwoners versterken om hun zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie en doorstroom naar werk of kans op het behoud van werk te vergroten. Een gedegen en integrale regionale aanpak laaggeletterdheid versterkt de sociale basis en draagt bij aan het tegengaan van een tweedeling in de maatschappij. Wij realiseren ons dat een aanpak laaggeletterdheid al begint in het eerste levensjaar van een kind. Wij zullen de komende jaren dan ook flink investeren in samenwerking met scholen, kinderopvang, jeugdgezondheidszorg en bibliotheken en deze samenwerking vertalen in structureel beleid. Daarnaast gaan we de komende jaren extra aandacht geven aan de groep vmbo'ers, omdat uit onderzoek blijkt dat zij nu erg achterlopen.

Dit plan is tot stand gekomen tijdens de coronacrisis. Een crisis die een ongekende impact heeft op de samenleving én ook op de aanpak laaggeletterdheid. We merken dat het in deze tijd juist voor deze groep moeilijk is om in contact te blijven met de buitenwereld, om vanuit huis te werken, digitaal contact te zoeken en

nieuwsberichten te lezen en te begrijpen. Dit gaat ons aan het hart. Daarom blijven we ons de komende jaren onverminderd inzetten voor de laaggeletterden in de arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant en zetten wij extra in op digitale inclusie. Wij geloven namelijk dat iedereen de kans moet krijgen zijn of haar talenten te ontwikkelen om mee te kunnen doen in de maatschappij.

In dit plan leest u wat we de komende jaren gaan doen om laaggeletterdheid aan te pakken, bekender te maken en wat we ervoor nodig hebben om dit te realiseren. We sluiten zoveel mogelijk aan bij de situatie in elke gemeente. Zo bundelen we de krachten voor een sterke aanpak van laaggeletterdheid in onze regio.

2

Voor wie doen we het?

De laaggeletterde bestaat niet. De groep laaggeletterden is een diverse groep en niet terug te brengen naar één profiel. We maken ons sterk om een gedragen regionaal programma neer te zetten, maar we realiseren ons tegelijkertijd dat er in onze regio ook lokale verschillen bestaan. Om inzicht te krijgen in de doelgroep in de regio en recht te doen aan lokale profielen, hebben we gebruik gemaakt van de tool '[Geletterdheid InZicht](#)'. Zo kunnen we gericht te werk gaan en beleidskeuzes maken die passen bij specifieke doelgroepen. Wij willen maatwerk leveren en aansluiten bij wat de doelgroep nodig heeft. Door intensieve samenwerking met onderwijs, welzijn, zorg, cultuur en werkgevers krijgen we een goed beeld van de wensen en behoeften van de laaggeletterde inwoners in onze regio.

In Zuidoost Brabant is ongeveer 8% van de bevolking laaggeletterd. Dit is lager dan het landelijke gemiddelde (12%). Uit de tool blijkt dat de grootste groep laaggeletterden uit onze regio (31%) zich kenmerken als 'mensen met migratieachtergrond, 30 jaar en ouder, zowel werkend als niet-wer-

kend, en met partner, met kinderen of met beiden'. Vooral in de centrum-gemeente Eindhoven blijkt deze groep groot te zijn. Als we inzoomen op specifieke gemeenten dan zien we dat doelgroep A (oudere werkenden met Nederlandse achtergrond, en zowel partner én kinderen) ook veel voorkomt (15%). Vooral in de gemeenten Bladel, Reusel-de Mierden en Eersel is deze groep groot. Om recht te doen aan deze twee profielen hebben we een focus aangebracht in onze aanpak. We gaan de komende jaren daarom vooral inzetten op een gezinsaanpak én een werkgeversaankpak.

2.1 Prioritering in doelgroep

Brainport Eindhoven kenmerkt zich als een innovatieve technologieregio waar veel internationale kenniswerkers werken. Wij zien dat terug in de grote vraag naar taalaanbod door de snel lerende, veelal hoogopgeleide NT2'er. Er ontstaan forse wachtlijsten bij de taalaanbieders én snel lerende NT2'ers maken gebruik van het taalaanbod dat echter primair voor kwetsbare, laagtaalvaardige en laaggeletterde cursisten bedoeld is. De kwetsbare doelgroep laaggeletterden weet, in tegenstelling tot de snel lerende NT2'er, niet hun weg naar aanbod te vinden.

Omdat we het signaal van snel lerende NT2'ers niet naast ons neer willen leggen, willen we verkennen waar wij hen het beste onder kunnen brengen. Zij zijn niet de doelgroep waar wij binnen de aanpak laaggeletterdheid prioriteit aangeven, máár zij zijn wel inwoners uit onze regio met een taalvraag.

3

Wat willen we bereiken?

Wij geloven dat iedereen de kans moet krijgen om zijn of haar talenten te ontwikkelen om mee te kunnen doen in de maatschappij. Het hebben van voldoende (digitale) basisvaardigheden is hierin van cruciaal belang. We streven daarom naar een regio die inclusief is, waar niemand aan de zijlijn komt te staan. Om dit te kunnen bereiken, hebben we drie belangrijke doelen:

1. **Meer mensen bereiken die moeite hebben met taal, rekenen of werken met een computer**
2. **Een stevig regionaal netwerk van partners en bondgenoten opzetten en onderhouden**
3. **Inzicht in het bereik en het effect van het aanbod basisvaardigheden**

3.1 Meer mensen bereiken die moeite hebben met taal, rekenen of werken met de computer

Wij streven naar een inclusieve samenleving waarin alle inwoners mee kunnen doen. We willen daarom dat meer inwoners uit onze regio hun basisvaardigheden versterken om hun zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie en doorstroom naar werk of kans op het behoud van werk te vergroten.

Om recht te doen aan de inwoners uit onze regio hebben we een focus aangebracht in onze aanpak. We gaan de komende jaren daarom vooral inzetten op een gezinsaanpak én een werkgeversaanpak. Daarnaast nemen wij onze verantwoordelijkheid en geven we de aanpak laaggeletterdheid een plaats in het sociaal domein. Wij hebben de ambitie om met een integrale aanpak laaggeletterdheid de sociale basis te versterken en tweedeling in de maatschappij tegen te gaan.

Wij vinden het belangrijk om onze inspanningen meetbaar te maken. Daarom hebben we op regionaal niveau concrete resultaatafspraken gemaakt over het bereik van cursisten. In dit plan lees je de beoogde resultaten in het bereiken van cursisten én wat het aanbod hun oplevert. In de bijlage vind je de concrete resultaatafspraken.

Wat hebben we al gedaan?

Gezinsaanpak: Samen Thuis in Taal in Eindhoven

Samen Thuis in Taal richt zich op laagtaalvaardige ouders én hun kinderen tot 8 jaar. De initiatiefnemers van Samen Thuis in Taal zijn expertisecentrum RIJKT/ Edux (onderdeel van Wij zijn JONG), de Bibliotheek Eindhoven en de gemeente Eindhoven. Het project stimuleert de taalontwikkeling van kinderen en betreft en ondersteunt ouders hierbij. Dit gebeurt zowel in het IKC (integraal kind-centrum) als in de thuissituatie door vrijwilligers, in nauwe samenwerking met de betrokken professionals. Het project kent drie taalinterventies:

- **Kind:** het versterken van de taalvaardigheid van laagtaalvaardige kinderen tot 8 jaar;
- **Gezin:** het bevorderen van een educatief thuismilieu gericht op taalontwikkeling;
- **Ouder:** het doorverwijzen van laagtaalvaardige ouders naar passende taaltrajecten, zoals bijvoorbeeld ouderparticipatiegroepen van het Ster College.

Een goede samenwerking tussen scholen, kinderopvang, bibliotheek, maatschappelijke organisaties en taalaanbieders (formeel en non-formeel) is hierbij essentieel. Het project maakt gebruik van de aanwezige structuur in de stad en van bestaande preventieve en curatieve activiteiten en materialen. Door verbinding tussen alle betrokken organisaties en een gezamenlijke visie in de aanpak van laaggeletterdheid kan er effectief gewerkt worden. Op deze wijze ontstaat een doorgaande lijn: van vindplaats van laagtaalvaardige gezinnen naar aanbod van passende

taaltrajecten. De opgedane kennis en positieve ervaringen worden gedeeld met andere gemeenten en bibliotheken om de gezinsaanpak in de regio verder uit te breiden of te versterken. Hiervoor zal **waarschijnlijk** in 2021 een aanvraag ingediend worden via het actieprogramma Tel mee met Taal.

Versterking educatief netwerk en gezinsaanpak Son en Breugel

Samenwerkende partners in de gemeente Son en Breugel willen laagtaalvaardige ouders ondersteunen om het educatief thuis-milieu te versterken. Dit draagt bij aan een positieve ontwikkeling van het kind en aan een goede integratie van de ouder in de lokale samenleving. De doelstelling wordt bereikt door een aantal activiteiten in samenhang te ontwikkelen en uit te voeren. Zo krijgt het aanbod een consistent, in plaats van een ad-hoc, karakter. Daarbij richten we ons ook op het bereiken van doelgroepen die op dit moment nog minder gemakkelijk bereikt worden, zoals arbeidsmigranten. De te initiëren activiteiten dragen bij aan het versterken van:

- Bestaande activiteiten (zoals VVE programma's, BoekStart, lokaal Taalpunt, aanbod Ster College e.d.)
- Een krachtig, lokaal taalnetwerk van samenwerkende partners in zowel het preventieve als het curatieve veld
- Het bereiken van laagtaalvaardige ouders (NT1 en NT2) en hun kind(eren) en het concreet ondersteunen bij het realiseren van een taalrijke opvoedomgeving.

Het ontwikkelen en uitvoeren van een samenhangend activiteitenaanbod, gericht op het versterken van het educatief thuismilieu, gebeurt in nauwe samenwerking tussen de reeds betrokken partners.

Belangrijkste resultaten

- Son en Breugel kent een samenhangend aanbod van activiteiten gericht op taalontwikkeling, met specifieke aandacht voor het ondersteunen van laagtaalvaardige ouders bij het realiseren van een taalrijke opvoedomgeving.
- Er is meer bewustwording en expertise bij professionals t.a.v. de invloed die ouders hebben op de taalontwikkeling van hun kind(eren) én de rol die professionals hierin kunnen hebben.
- Laagtaalvaardige ouders en hun kind(eren) worden bereikt, waarbij de ouders actief worden ondersteund door een team van getrainde vrijwilligers.

Gezinsaanpak: project ouderbetrokkenheid Heeze-Leende

Ouders, veelal moeders, oefenen op school samen met taalpunt-vrijwilligers. Het doel daarvan is om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Dat gebeurt door hen actief te betrekken bij de activiteiten op school, hun eigen taalontwikkeling te vergroten waardoor zij beter in staat zijn hun kind(eren) te helpen en hun zelfredzaamheid te vergroten. De deelnemers lezen bijvoorbeeld samen de nieuwsbrief van school. Het is laagdrempelig aanbod dat er ook

voor zorgt dat moeders minder geïsoleerd zijn. Deze sociale contacten is, naast de taalontwikkeling, een zeer grote winst van deze aanpak.

Aanpak sociaal domein: screenen op taal- en rekenvaardigheid

Bij KempenPlus, het participatiebedrijf voor de Kempengemeenten Bergeijk, Bladel, Eersel, Oirschot en Reusel-De Mierden, krijgen mensen in de bijstand een traject aangeboden waarin ze hulp krijgen bij het solliciteren en ontdekken van hun vaardigheden. Het Taalhuis heeft, in samenwerking met Stichting Lezen & Schrijven, mensen gescreend op lezen, rekenen en digitale vaardigheid. Voor mensen die hier moeite mee hadden, is vervolgens passend aanbod bij het Ster College gezocht. Daarnaast zijn de medewerkers op de werkvloer geïnformeerd over laaggeletterdheid; dat veel mensen moeite hebben met lezen en schrijven en dat je er wat aan kunt doen. Van hun werkbegeleider ontvingen ze een kaart waarop ze aan konden geven wat ze graag wilden leren. De respons van deze actie was zo'n 10-15%, waarvan veel mensen met een Nederlandstalige achtergrond. Uiteraard is ook het management meegenomen in de voorlichting. Alle lagen binnen de organisatie hebben hun medewerking verleend.

Werkgeversaanpak: samenwerking Ster College en Saasen Groep

Het Ster College heeft een alliantie gesloten met de Saasen Groep, aanbieder van VCA trainingen. Vanaf januari 2020 vindt er een pilot plaats, waarbij het Ster College ondersteuning biedt op het gebied van taal bij VCA trainingen. Deze trainingen worden door de Saasen Groep verzorgd bij de Ergon. De cursisten krijgen les van een of meerdere VCA trainers. Daarbij worden ze ondersteund door een docent en een lesontwikkelaar van het Ster College. Door de fysieke nabijheid van het Ster College tijdens een VCA training begrijpen de cursisten de stof beter én hebben zij meer kans om te slagen voor het examen. Daarnaast werkt de fysieke nabijheid van de docent van het Ster College drempelverlagend. Door ondersteuning te bieden bij werkgerelateerde trainingen kan het vertrouwen van NT1-ers gewonnen worden en is de stap naar structureel deelnemen aan andere cursussen bij het Ster College sneller gemaakt.

Wat gaan we doen?

Aanpak sociaal domein

We kunnen meer mensen bereiken door slimme verbindingen te leggen tussen het gemeentelijke sociaal domein en educatie. Tot nu toe richten wijkteams en sociaal loketten de hulpverlening, dienstverlening en ondersteuning primair op het oplossen van de sociaal, financiële, en persoonlijke problemen van burgers. Werkprocessen en doelen zijn niet

gericht op herkennen van laaggeletterdheid en signaleren van leervragen of leerwensen van burgers en doorgeleiding naar leeraanbod. De werelden van de gemeente en laaggeletterden zijn zeer verschillend. Laaggeletterden zijn vaak kwetsbaar, afhankelijk van regelingen met weinig vertrouwen in de overheid, terwijl de dienstverlening van de gemeente vaak verkokerd is en professionals handelingsverlegen zijn. Daarom gaan we de komende jaren gericht op zoek naar mogelijkheden om de doelgroep Nederlandstalige laaggeletterden beter te bereiken en de lokale aanpak van laaggeletterdheid verder te verbeteren. De taalnetwerkcoördinator speelt hier ook een belangrijke rol. Zij zorgt voor de verbinding tussen de partners binnen het sociaal domein. We gaan allereerst aan de slag met onze eigen werkprocessen binnen het sociaal domein. Wij hebben een cruciale rol in het vinden van de doelgroep en het toeleiden naar passend aanbod. De komende jaren gaan we onze eigen medewerkers trainen in het herkennen van laaggeletterdheid en het signaleren van onvoldoende digitale vaardigheden. Hierdoor kunnen we meer laaggeletterden bereiken door met hen in gesprek te gaan over hun basisvaardigheden in relatie tot het eigen

functioneren en over voor hen passende oplossingsrichtingen. Daarnaast moeten deze gesprekken en de vervolgstappen zorgen dat meer laaggeletterden gebruikmaken van het bestaande hulp- en ondersteuningsaanbod of actief participeren in de wijk. Dat kan via (non-formele of formele) leeractiviteiten gericht op eigen vaardigheden maar ook in de vorm van (vrijwilligers) werk. De taalnetwerkcoördinator bevindt zich in dit proces. Zij signaleert of mensen bereikt worden en kijkt met de medewerkers én met de doelgroep of het huidige aanbod toereikend is of dat er nieuwe aanbod ontwikkeld moet worden en koppelt dit terug aan het taalnetwerk.

Daarnaast gaan wij de komende jaren inzetten op een betere doorstroom van inburgering naar leertrajecten op het gebied van basisvaardigheden. We zien nu namelijk dat een grote groep stopt na inburgering, terwijl het juist zo belangrijk is dat zij doorgaan met het versterken van hun basisvaardigheden. Alleen dan houden ze hun verworven taalniveau op peil en kunnen zij zich verder ontwikkelen.

Resultaat aanpak sociaal domein

- Bewustwordingscampagne sociaal domein gemeenten
- Passend aanbod doelgroep
- Leidt tot stijging op de participatieladder van de doelgroep

Monitor:

- Hoeveel beleidsterreinen zijn er getraind?
- Welk aanbod is er voor de doelgroep en hoeveel cursisten (onderscheid NT1 en NT2) nemen daaraan deel (zijn doorverwezen vanuit sociaal domein)?
- Wat is de stijging op de participatieladder van de cursisten (impactmeting Maurice de Greef)?

Gezinsaanpak

Laaggeletterdheid is een generatieprobleem. Een laag taalniveau wordt van ouder op kind doorgegeven. Deze cirkel moeten we doorbreken. Kinderen die opgroeien in taalarme gezinnen lopen een groot risico op laaggeletterdheid. Scholen en VVE instellingen kunnen niet alleen achterstanden voorkomen. Het taalaanbod thuis in de eerste twee levensjaren van een kind is cruciaal voor de verdere taalontwikkeling. Het is daarom van groot belang dat ouders betrokken zijn bij de taalontwikkeling. Met een gezinsaanpak kunnen we deze cyclus van laaggeletterdheid doorbreken. Deze aanpak helpt ouders zowel bij het ondersteunen van de taalontwikkeling van hun kinderen als het verbeteren van hun eigen basisvaardigheden.

Om een gezinsaanpak te laten slagen, is samenwerking tussen lokale partners nodig. Samenwerking tussen de gemeente, jeugdgezondheidszorg, onderwijs, welzijnsorganisaties, bibliotheken en het taalnetwerk. Daarnaast gaan we de komende jaren extra aandacht geven aan de groep vmbo'ers, omdat uit onderzoek blijkt dat zij nu erg achterlopen op het gebied van taal. Wij onderstrepen de urgentie om leesplezier en -motivatie in het voortgezet onderwijs te vergroten. Wij volgen het advies van Raad voor Cultuur en de Onderwijsraad op en bundelen de krachten met bibliotheken en onderwijs om gezamenlijk met de adviezen aan de slag te gaan en uit te voeren in de regio.

Resultaat gezinsaanpak

Resultaat Gezinsaanpak

- Bewustwordingscampagne scholen (po en vo)
- Gezinsaanpak en leesoffensief
- Leidt tot:
 - stijging op de participatieladder ouders
 - taalstimulering in de thuissituatie
 - meer leesplezier van jongeren
 - minder taalachterstanden van kinderen
 - doorbreken van cyclus laaggeletterdheid

Monitor:

- Hoeveel scholen (po en vo) hebben deelgenomen aan de aanpak laaggeletterdheid?
- Welk aanbod (aantal projecten) is er voor ouders en hoeveel cursisten (onderscheid NT1 en NT2) nemen daar aan deel?
- Wat is de stijging op de participatieladder van de ouders (impactmeting Maurice de Greef)?
- Output monitor leesoffensief

Werkgeversaanpak

Wanneer we mensen helpen met het verbeteren van hun taal- en rekenvaardigheden, vergroten we hun kans op een baan. Ook zijn ze, als ze al in een baan zitten, meer flexibel en duurzaam inzetbaar. Mensen worden productiever; ze werken sneller en maken minder fouten. Zelfstandigheid en zelfvertrouwen nemen toe. Dat leidt tot betere en bredere inzetbaarheid en meer kansen op de arbeidsmarkt. In Brabant zijn er 170.000 mensen

laaggeletterd. Als we de landelijke lijn doortrekken en ervan uitgaan dat 57% van hen een baan heeft, dan komt het neer op ca 96.900 Brabanders die laaggeletterd zijn, maar wel een baan hebben.

Het opleiden van personeel is belangrijk voor veel bedrijven. Juist in de sectoren waar laaggeletterdheid relatief veel voorkomt, moeten werknemers vaak trainingen volgen om veiligheid of hygiëne op de werkvloer te verbeteren, zoals bijvoorbeeld VCA trainingen. De leerstof en de examens van deze trainingen zijn vaak zeer talig. Hierdoor hebben laaggeletterden (NT1 of NT2) veel moeite om de benodigde diploma's en certificaten te behalen en te behouden. Mogelijk kunnen ze hierdoor hun baan niet behouden en moeten zij uiteindelijk een beroep doen op sociale voorzieningen. Met name voor NT1'ers is het een grote stap om taallessen te gaan volgen. Laaggeletterden kunnen een negatieve houding hebben ten aanzien van leren, bijvoorbeeld vanwege slechte schoolervaringen en weinig zelfvertrouwen. De drempel om zich aan te melden voor taallessen is voor deze doelgroep hoog. Ondersteuning bij het behalen van een werkgerelateerd certificaat of diploma is voor deze doelgroep een laagdrempelige manier om wel de stap naar extra scholing te durven zetten. Wij zien taalondersteuning dan ook als camouflagecursus om de NT1 cursisten te bereiken. Het creëren van fysieke nabijheid van het Ster College tijdens camouflagecursussen kan drempelverlagend werken. Door ondersteuning te bieden bij werkgerelateerde trainingen kan het vertrouwen van NT1'ers gewonnen worden en is de stap naar structureel deelnemen aan andere cursussen bij het Ster College sneller gemaakt.

Vanaf januari 2020 vindt er een pilot plaats waarbij het Ster College ondersteuning biedt op het gebied van taal bij VCA-trainingen. De insteek van de

pilot is het richten op specifieke vindplaatsen van NT1 deelnemers en via camouflage-aanbod deelnemers te verleiden deel te nemen aan reguliere lesprogramma's gericht op taalverhoging. De doorstroom van iedere pilot-groep wordt gemonitord en zal naar verwachting een doorstroom tot 25% van de deelnemers laten zien. Kijkend naar landelijke ontwikkelingen is dit aandeel behoorlijk groot. Arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant kan hiermee een voorbeeldfunctie vervullen voor de rest van Nederland.

3.2 Stevig regionaal netwerk van partners en bondgenoten

De aanpak van laaggeletterdheid verdient aandacht én een integrale aanpak. Om zo dicht bij onze doelgroep te komen en hen gericht te ondersteunen bij het verbeteren van hun basisvaardigheden, gaan we de verbinding aan met maatschappelijke organisaties en het bedrijfsleven. Want een dergelijk breed en complex probleem pak je niet aan met een versnipperd veld.

Wat hebben we al gedaan?

Zuidoost Brabant heeft de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in een netwerk van cursussen voor basisvaardigheden en richtte lokale (Digi)Taalhuizen, Taalpunten en Taalnetwerken op in samenwerking met het Ster College, bibliotheken, gemeenten, Stichting Lezen & Schrijven en andere partners. We hebben hierbij voornamelijk inwoners bereikt die Nederlands als tweede taal (NT2) hebben. Door het Ster College en het netwerk van taalaanbieders die vooral met vrijwilligers werken, is in elke gemeente een aanbod voor inwoners die willen leren. Vaak kan men terecht bij een DigiTaalhuis of (Digi)Taalpunt voor persoonlijk cursusadvies.

Taalnetwerkcoördinator

In januari 2020 is een taalnetwerkcoördinator gestart. De taalnetwerkcoördinator heeft, naast lokale ondersteuning van de centrumgemeente Eindhoven, een cruciale rol in het verder verstevigen van het regionale taalnetwerk van kernpartners en bondgenoten die betrokken zijn bij het werven, motiveren, doorverwijzen en scholen van mensen met lage basisvaardigheden.

Lerend taalnetwerk

Om de regionale taalinfrastructuur te borgen en verder uit te breiden, heeft de taalnetwerkcoördinator een lerend taalnetwerk ingericht. In dit netwerk, dat aansluit bij bestaande structuren in de regio, worden zowel de voortgang als de landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen met elkaar gedeeld. Op die manier leert het netwerk van elkaar. Ter ondersteuning van het netwerk zal er ook passende scholing georganiseerd worden. De ervaringen vanuit het netwerk zullen vervolgens gebruikt worden voor het jaarlijks actualiseren van het regionaal programma.

Wat gaan we doen?

Het landelijke programma Tel mee met Taal wil vanaf 2020 een beter zicht op het bereik, de kwaliteit en de effectiviteit van het aanbod. We delen deze ambitie en streven naar kwalitatief hoogwaardig passend aanbod met enthousiaste en kwalitatieve docenten en vrijwilligers met professionele ondersteuning van lokale DigiTaalhuizen en (Digi)Taalpunten.

Aanbod basisvaardigheden

Volwasseneneducatie draagt bij aan de sociale, economische en educatieve zelfredzaamheid en participatie van burgers. In de arbeidsmarktregio Zuid-oost Brabant worden vooralsnog alleen non-formele trajecten uitgevoerd. Het Ster College heeft in 2020 diploma-erkenning behaald en is voornemens om in 2021 te beginnen met een aantal formele taalgroepen.

In onze regio onderscheiden we drie soorten taaltrajecten:

- Formeel: in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) wordt formele educatie omschreven als educatie die wordt afgesloten met een diploma dat erkend is en gebaseerd is op de standaarden en eindtermen volwasseneneducatie. Het betreft educatieaanbod waarvoor deelnemers ter afronding een diploma of certificaat krijgen dat door het ministerie van OCW wordt erkend. Deze trajecten worden begeleid door gecertificeerde docenten. Formele educatie staat onder toezicht van de onderwijsinspectie.
- Non-formeel type 1: non-formele educatie betreft educatie waarbij de trajecten niet worden afgesloten met een diploma dat erkend wordt door het ministerie van OCW. De aanbieder van non-formele educatie kan alsnog wel een diploma en/of certificaat uitgeven ter afronding van het traject. In plaats van de onderwijsinspectie, ziet de gemeente toe op de kwaliteit van dit type educatieaanbod.
- Non-formeel type 2: dit aanbod wordt verzorgd door lokale initiatieven (denk aan (Digi)Taalhuis, (Digi)Taalpunt, taalcafés, buurthuizen etc.) die op grond van subsidieverstrekingen algemeen toegankelijk zijn voor alle inwoners die hier behoefte aan hebben. De partijen zetten zich met vrij-willigers in om laaggeletterdheid in de regio te verkleinen. Elke gemeente in de arbeidsmarktregio heeft (of ontwikkelt) een dergelijk aanbod.

De leertrajecten voor volwassenen zijn gericht op drie vormen van basiseducatie:

1. Sociale redzaamheid gericht op maatschappelijke participatie;
2. Educatieve redzaamheid gericht op voorbereiding van een opleiding;
3. Professionele redzaamheid gericht op het behouden of krijgen van werk.

Het Ster College is hoofdaannemer voor volwassenonderwijs in de regio Zuidoost Brabant. Zij bieden het formele en non-formele aanbod type 1 aan in de regio. Dit aanbod wordt zoveel mogelijk lokaal en laagdrempelig gegeven. Dit betekent bij een grote gemeente zoveel mogelijk in de wijk en in de buurt en bij kleine gemeente zoveel mogelijk lokaal.

Om de basis goed op orde te hebben, brengen we de komende jaren de vraag van en het aanbod voor onze inwoners in kaart. We kijken daarbij naar het totale taalaanbod (formeel, non-formeel type 1 en non-formeel type 2), trajectduur, leslocaties, inhoud van de lesprogramma's en werving van nieuwe deelnemers zodat we een passend aanbod voor de doelgroep kunnen realiseren op lokaal én op regionaal niveau. We zetten hierbij de doelgroep centraal en we gaan uit van hun behoeften. Om dit te realiseren maken we gebruik van de persona's die ontwikkeld zijn door Lost Lemon en Klasse!. Dit betekent dat we hetzelfde werken waar het kan, máár ook anders werken als dat wenselijk is. Het moet niet uitmaken in welke gemeente van onze regio een inwoner woont.

De taalnetwerkcoördinator vervult hierin een belangrijke rol: ze coördineert vraag en aanbod en doet aanbevelingen over het bestaande en/of te ontwikkelen aanbod. Ze werkt hierbij intensief samen met de taalhuiscoördinatoren die actief zijn in de regio.

Digitale vaardigheden

Door de coronacrisis heeft het digitaal thuiswerken en leren een vlucht genomen. Het heeft ook een kwetsbare plek blootgelegd: veel inwoners hebben onvoldoende digitale vaardigheden om op afstand (online) te kunnen werken en te leren. Hiermee komt deze doelgroep (nog) verder van de samenleving af te staan. Daarnaast kunnen ook veel taalvrijwilligers niet meedoen, omdat ze onvoldoende digitale vaardigheden hebben. Dit geldt voornamelijk voor de groep oudere vrijwilligers die bij veel organisaties oververtegenwoordigd is. De komende jaren zullen we dan ook meer investeren in digitaal aanbod. Het Ster College gaat vanaf 2021 het reguliere taalaanbod standaard integreren met een aanbod digitale vaardigheden. Daarnaast gaan bibliotheken de komende jaren inzetten op het thema digitale inclusie. Op deze manier bevorderen wij participatie in de informatiesamenleving van laaggeletterde inwoners. Door in te zetten op digitaal aanbod verwachten we ook een hoger bereik NT1 cursisten. Wij weten dat de drempel van digitaal aanbod voor de groep vele malen lager is dan de drempel naar taalaanbod.

Overzichtelijke website

We laten het bestaande aanbod vervolgens zien op een overzichtelijke website met een duidelijke naam voor de hele regio. Een toegankelijke website waarop inwoners, vrijwilligers en professionals snel de mogelijkheden zien. Daarmee maken we een einde aan de verschillende manieren waarop we taallessen in de regio bekend maken. We kijken hierbij naar inspirerende voorbeelden uit de rest van het land. De website heeft een toegankelijke, rustige interface en het taalgebruik is eenvoudig. De site leidt de gebruiker via een interactieve beslisboom door het aanbod. De stappen in de beslisboom zijn samen met de doelgroep bepaald, zodat de

website voor iedereen logisch en bruikbaar is. Bovendien maken categorieën onderscheid tussen informatie, begeleiding door professionals, begeleiding door vrijwilligers en ondersteuning voor vrijwilligers. We geven veel bekendheid aan de site zodat professionals, (taal)vrijwilligers en mensen die hun basisvaardigheden willen versterken ermee aan de slag gaan.

Professionele vrijwilligers

Vrijwilligers spelen een belangrijke ondersteunde rol in de aanpak laaggeletterdheid. Dankzij hun inzet krijgen cursisten extra begeleiding op het gebied van spreken, lezen, schrijven, rekenen of omgaan met de computer. Het Ster College zet zich regio breed in om de deskundigheid van de vrijwilligers te vergroten. De taalnetwerkcoördinator coördineert de gezamenlijke training en scholing van taalvrijwilligers in afstemming met het Ster College, de lokale non-formele aanbieders en DigiTaalhuiscoördinatoren. Laatstgenoemde coördinatoren onderhouden contacten met de non-formele taalaanbieders in de eigen gemeente. Zij informeren en stimuleren hen gebruik te maken van de trainings- en intervisiemogelijkheden voor taalvrijwilligers met als doel hun deskundigheid, handelsbekwaamheid en betrokkenheid te vergroten.

Deelnemers profiteren het meest als ze op de juiste manier worden begeleid en met geschikte lesmaterialen werken. Daarom volgen vrijwilligers in de arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant voordat ze aan de slag gaan als vrijwilliger de basistraining voor taalvrijwilliger waarin ze leren hoe ze dit doen. Tijdens deze basistraining krijgen ze informatie over de doelgroep en hoe volwassenen leren. Ze leren vooral hoe ze laaggeletterden begeleiden bij het leren lezen en schrijven, spreken, rekenen of omgaan met een computer. Daarnaast maken ze ook kennis met geschikt

lesmateriaal. Naast deze basistraining zijn er themagerichte trainingen gericht op een specifieke vraag of behoefte. Er is ook ruimte voor maatwerktrainingen. Het trainingsaanbod is voor alle non-formele organisaties die in de arbeidsmarktregio actief zijn, toegankelijk.

DigiTaalhuizen en (Digi)Taalpunten

Vrijwilligers en laaggeletterden kunnen met hun vragen terecht bij DigiTaalhuizen en/of (Digi)Taalpunten. Een herkenbare, fysieke plek (in een bibliotheek, wijkcentrum of buurthuis) waar volwassenen beter kunnen leren lezen, schrijven, rekenen en omgaan met de computer. Hier kunnen inwoners relevante cursussen volgen of zo nodig worden doorverwezen naar andere instellingen. Een Taalhuis wordt opgezet en onderhouden door lokale partners, samen met professionals en vrijwilligers. De afgelopen jaren zijn in de regio ruim 10 DigiTaalhuizen en (Digi)Taalpunten opgericht. Dit betekent dat er taalhulp is voor mensen dichtbij huis. De komende jaren willen we de DigiTaalhuizen en (Digi)Taalpunten verder professionaliseren en verankeren in het lokale en regionale netwerk. Vanaf 2020 is er de mogelijkheid om DigiTaalhuizen te certificeren. Hierbij wordt gekeken naar de kwaliteit van de dienstverlening en de toekomstbestendigheid van de DigiTaalhuizen. Een andere mogelijkheid om objectief te onderzoeken hoe onze aanpak gaat, wat er verbeterd kan worden en welke concrete afspraken we hierover met elkaar maken, is het Groeimodel Aanpak Laaggeletterdheid van Stichting Lezen & Schrijven.

Resultaat

- Actueel gebruiksvriendelijk overzicht van regionaal en stedelijk aanbod basisvaardigheden
- Digitale vaardigheden zijn geïntegreerd in het taalaanbod
- Er is voor elke inwoner van de regio passend aanbod in basisvaardigheden
- Alle vrijwilligers actief in het non-formele aanbod type 2 zijn hebben een vrijwilligerstraining gevolgd en volgen intervisies om hun kennis actueel te houden
- Vrijwilligers hebben hun digitale vaardigheden, indien nodig, verbeterd
- Eind 2024 zijn alle bestaande DigiTaalhuizen uit de regio objectief beoordeeld dan wel gecertificeerd

3.3 Inzicht in het bereik en het effect van het aanbod basisvaardigheden

Wat levert het voor de inwoners op als ze hun basisvaardigheden verhogen? Om dit te meten, zijn we begin 2020 aan de slag gegaan met een Impactmeting Volwasseneneducatie van Maurice de Greef. Deze monitor meet het resultaat van de leertrajecten en geeft aan of:

- Deelnemers een betere plek in de samenleving hebben gekregen;
- Deelnemers een betere plek op de arbeidsmarkt hebben gekregen;
- Welke trede deelnemers op de participatieladder hebben.

Met de uitkomsten verbeteren we het toekomstig aanbod verder. De resultaten delen we met alle partners en betrokkenen in de regio.

Naast de sociale impact vinden wij het ook belangrijk om inzicht te krijgen in taalverhoging en eventueel taalonderhoud. Om dit vast te stellen, neemt het Ster College bij alle cursisten van het non-formele aanbod type 1 een nulmeting af middels een taalniveautoets. Deze toets wordt zes maanden na de eerste afname herhaald. Ook vult het Ster College per cursist een beoordelingsformulier in met criteria beoordeeld door de docent en aangevuld met de resultaten uit beide taalniveautoetsen. Als er sprake is van taalverhoging krijgen cursisten verlenging van het taalaanbod. Als er sprake is van taalonderhoud, verwijst het Ster College cursisten door naar non-formeel type 2 onderwijs in samenwerking met het betreffende DigiTaalhuis of (Digi) Taalpunt in de regio. Daarnaast kunnen cursisten ook doorverwezen worden naar het reguliere MBO of ander relevant vervolgonderwijs.

Daarnaast gaan we het bereik meten van het non-formeel aanbod type 2 in de gehele regio. Hoeveel nieuwe cursisten bereiken we jaarlijks met het regionale aanbod? Hierin maken we een onderscheid tussen geslacht, leeftijd, NT1/NT2 en brengen we in kaart of hoeveel cursisten gebruik maken van aanbod van de gezinsaanpak en werkgeversaanpak.

3.4 Samenvatting

In 2024 weten we waar we staan. We hebben inzicht in ons bereik van laaggeletterde inwoners én de impact van het aanbod op hun persoonlijke ontwikkeling. Door een groter bewustzijn over laaggeletterdheid en de impact daarvan op iemands leven en een stevige regionale infrastructuur bereiken we meer inwoners met lage basisvaardigheden. Door passend aanbod voor volwassenen, een gezinsaanpak, werkgeversaanpak én een leesoffensief doorbreken we de cyclus van laaggeletterdheid, verminderen én voorkomen we laaggeletterdheid op grotere schaal.

4

Raad van Advies

Tot slot willen we het niet meer hebben óver laaggeletterden, maar willen we hen actief betrekken bij de aanpak laaggeletterdheid. Daarom willen we ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid of taalambassadeurs (mensen die moeite hebben met lezen, schrijven en/of rekenen) veel meer bij de aanpak van laaggeletterdheid gaan betrekken dan tot nu het geval is geweest. Dat moet onze aanpak de komende jaren echt gaan versterken. We doen dit onder andere door een Raad van Advies samen te stellen. Deze raad zal bestaan uit een aantal vertegenwoordigers van de doelgroep (o.a. taalambassadeurs van Stichting ABC en ambassadeurs van het Ster College).

Het instellen van een Raad van Advies bij de regionale aanpak laaggeletterdheid sluit goed aan bij het

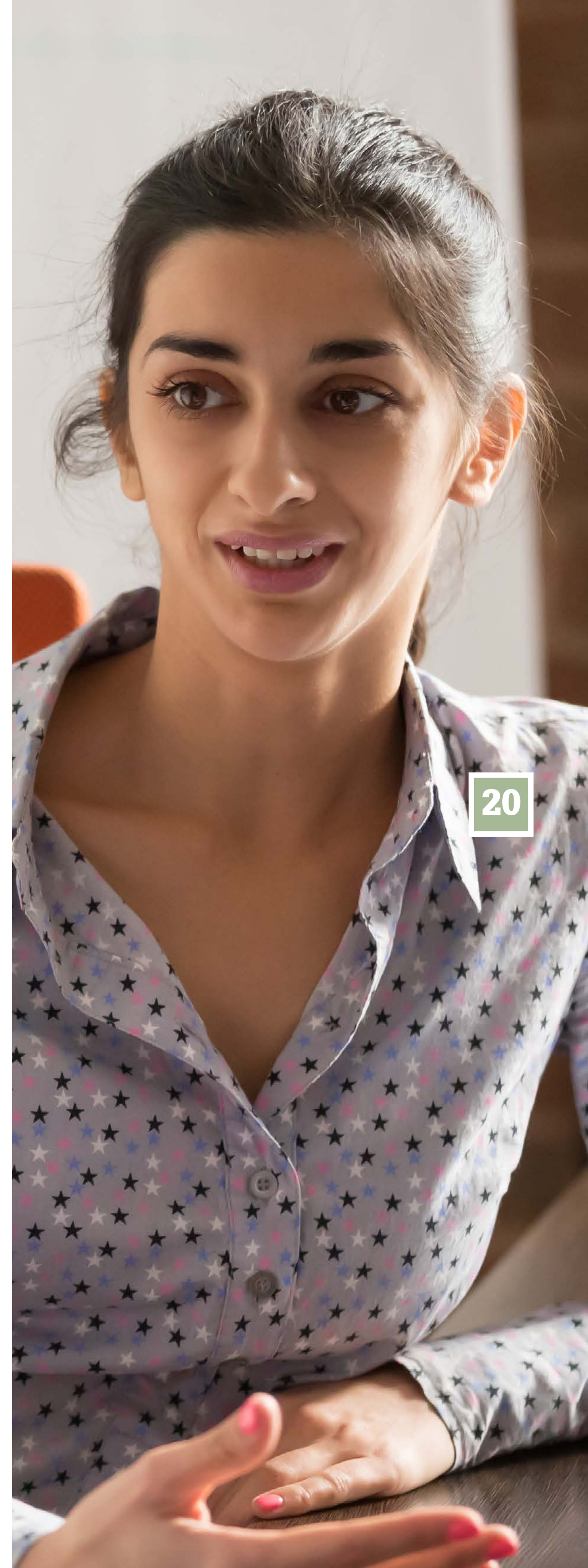
pilotproject “Innovatie inzet Ervaringsdeskundigen Laaggeletterdheid bij gemeenten” van Stichting ABC dat eind 2019 van start is gegaan. Binnen dit project wordt op 14 verschillende plekken in het land, waaronder Eindhoven, gezocht naar innovatieve werkwijzen om de inzet en werving van ervaringsdeskundigen laaggeletterdheid te bevorderen. Het project loopt tot juni 2021.

Het project heeft twee doelen:

1. Hoe kunnen we meer laaggeletterden in gaan zetten als ervaringsdeskundigen?
2. Hoe kunnen ervaringsdeskundigen een vaste plek krijgen bij gemeenten?

De ervaringsdeskundigen in dit project hebben vier rollen:

1. Werving van andere ervaringsdeskundigen;
2. Voorlichting geven aan gemeentes en instellingen;
3. Inspraak bij bijvoorbeeld een gemeente, zoals een Raad van Advies;
4. Advies geven over communicatie, zoals bijvoorbeeld een leespanel.

5

Bronnen

Dit regionaal programma aanpak laaggeletterdheid is tot stand gekomen door de inbreng van verschillende partijen uit de arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant. De betrokken gemeenten, Ster College, Bibliotheek Eindhoven en Stichting Lezen & Schrijven hebben allen een zeer waardevolle bijdrage geleverd. Daarnaast hebben de lokale taalhuiscoördinatoren hun ervaringen, ideeën en visies met ons gedeeld. Bij de totstandkoming van dit programma hebben we ook een aantal taalambassadeurs c.q. ervaringsdeskundigen betrokken. Door mét hen in plaats van óver hen te praten, weten we beter wat wel werkt of juist niet en wat we kunnen verbeteren in onze aanpak.

Rijksoverheid:

- Kamerbrief en samenvatting “Samen aan de slag voor een vaardig Nederland”, 18 maart 2019
- Bestuurlijke afspraken Laaggeletterdheid Rijk – VNG 2020-2014, 9 september 2019

Arbeidsmarktregio:

- Regionaal Educatief Plan 2018 - 2021
- WEB-contract Ster College 2020 - 2023

(Sub)lokaal:

- Jaarplannen (Digi)Taalhuizen / taalpunten / taalnetwerken
- Stadsplan Basisvaardigheden 2019 - 2023

Resultaatafspraak hoger bereik aanpak laaggeletterdheid

Sociaal Domein	2021	2022	2023	2024	Resultaat
Bewustwordingscampagne sociaal domein gemeenten	Eindhoven: 1 beleids-terrein	Eindhoven: 3 beleids-terreinen	Eindhoven: 5 beleids-terreinen	Eindhoven: Geheel sociaal domein	Stijging op de participatieladder van de doelgroep
	Regio: 2 gemeenten	Regio: 5 gemeenten	Regio: 8 gemeenten	Regio: 12 gemeenten	
Toeleiding naar passend aanbod doelgroep	50 cursisten	100 cursisten	150 cursisten	200 cursisten	

Gezinsaanpak	2021	2022	2023	2024	Resultaat
Bewustwordingscampagne scholen	Eindhoven: 50% scholen po	Eindhoven: 75% scholen po	Eindhoven: 85% scholen po	Eindhoven: 95% scholen po	Stijging op de participatieladder van de doelgroep
	10% scholen vo	25% scholen vo	50% scholen vo	75% scholen vo	
	Regio: 25% scholen po	Regio: 25% scholen po	Regio: 50% scholen po	Regio: 75% scholen po	
		10% scholen vo	25% scholen vo	50% scholen vo	
Passend aanbod doelgroep	150 cursisten	250 cursisten	500 cursisten	750 cursisten	Hoger leesplezier leerlingen

Werkgeversaanpak	2021	2022	2023	2024	Resultaat
Bewustwordingscampagne scholen	Regio: 2 werkgevers	Regio: 5 werkgevers	Regio: 7 werkgevers	Regio: 10 werkgevers	Stijging op de participatieladder van de doelgroep
Passend aanbod doelgroep	50 cursisten	100 cursisten	150 cursisten	200 cursisten	Stijging in taalniveau doelgroep

Totaal aantal cursisten	2021	2022	2023	2024
Totaal aantal cursisten	Regio: Nulmeting totaal aantal cursisten	Regio: 10% stijging in aanmelding nieuwe cursisten	Regio: 20% stijging in aanmelding nieuwe cursisten	Regio: 30% stijging in aanmelding nieuwe cursisten
Passend aanbod doelgroep	50 cursisten	100 cursisten	150 cursisten	200 cursisten

Bijlage 1

Partners aanpak laaggeletterdheid

In de aanpak laaggeletterdheid is samenwerking cruciaal. Kernpartners in de regionale integrale aanpak laaggeletterdheid zijn de gemeenten, bibliotheken, vrijwilligersorganisaties en het Ster College. Deze partners betrekken lokale en regionale bondgenoten en non-formele aanbieders bij het netwerk en het thema. Daarnaast vervullen ze een belangrijke ambassadeursfunctie en zorgen ze voor publieke aandacht.

Gemeente: regierol, aanjager, aansluiting sociaal domein en andere beleidsterreinen, partner leesoffensief en inzet van taalnetwerk-coördinator.

Bibliotheken: (voor)leesbevordering (o.a. BoekStart, Bibliotheek op school), (Digi)Taalhuizen/Taalpunten, non-formeel aanbod (taal, digitaal), gezinsaanpak (o.a. Samen Thuis in Taal), ontmoeting en persoonlijke ontwikkeling.

Ster College: hoofdaannemer voor volwassenenonderwijs in de regio Zuidoost Brabant. Lokaal, laagdrempelig aanbod (formeel en non-formeel) voor iedereen vanaf 18 jaar op het gebied van (beter) Nederlands leren lezen, schrijven, spreken of verstaan, rekenen en basis computergebruik. Daarnaast taalpanel met ervaringsdeskundigen.

Vrijwilligersorganisaties: cruciale rol in aanpak laaggeletterdheid door ondersteuning en inzet vrijwilligers en divers non-formeel aanbod. Vrijwilligers brengen inwoners in beweging en maken het verschil in de stad, de wijk en de dorpen. Vrijwilligersorganisaties zorgen dat iedereen, laagdrempelig en buurtnabij, mee kan doen.

Stichting Lezen en Schrijven: ondersteuning bij ontwikkeling en uitvoering lokaal en regionaal beleid, brengt regio op de hoogte van landelijke ontwikkelingen en goede voorbeelden.

Taakverdeling

Centrumgemeente Eindhoven

- Ontvangt de regionale WEB middelen van het rijk en is eindverantwoordelijk voor de besteding van die middelen;
- Neemt persoonlijk deel aan landelijke overleggen van WEB centrumgemeenten;
- Vertegenwoordigt de regio in andere landelijke of regionale bijeenkomsten en overleggen;
- Organiseert en faciliteert het regionale bestuurlijke overleg laaggeletterdheid, één of tweemaal per jaar (nog op te richten);
- Zit het regionale overleg basiseducatie voor en deelt hier relevante informatie vanuit het rijk met de beleidsadviseurs en kerngroep;
- Coördineert deelname aan de monitor (output) en deelname aan de impactmeting.

Regiogemeenten:

- Er is minimaal 1 contactpersoon aangesteld voor de aanpak laaggeletterdheid voor de lokale aanpak laaggeletterdheid;
- Neemt deel aan (of is vertegenwoordigd) het regionale overleg basiseducatie;
- Verantwoordelijk voor lokale aanpak laaggeletterdheid in samenwerking met de taalhuiscoördinator (indien van toepassing);
- Verbindt aanpak laaggeletterdheid met het sociaal domein;
- Zorgt voor lokaal gebruik van monitor en impactmeting;
- Deelt goede voorbeelden met de regio;
- Zet zich proactief in om de regionale resultaatafspraken en ambities te behalen.

Taalnetwerkcoördinator:

- Is regionaal coördinator van het regionale programma integrale aanpak laaggeletterdheid;
- Draagt mede zorg voor passend aanbod in de regio;
- Heeft een cruciale rol in het regionaal netwerk van kernpartners en bond-genoten;
- Zit het lerend netwerk van taalhuiscoördinatoren voor;
- Ontwikkelt en organiseert regionale of subregionale evenementen;
- Coördineert de centrale/regionale website basisvaardigheden.

Bijlage 2

Overlegstructuur

Regio overleg basiseducatie

Wie: vertegenwoordiging WEB-ambtenaren arbeidsmarktregio Zuidoost Brabant, Ster College, adviseur Stichting Lezen en Schrijven en taalnetwerkcoördinator.

Wanneer: 6x per jaar.

Lerend netwerk

Wie: Taalnetwerkcoördinator, Taalhuiscoördinatoren uit de regio.

Wanneer: 4x per jaar.

Regionaal bestuurlijk overleg (nog in te richten)

Wie: wethouders gemeenten (portefeuille laaggeletterdheid), directeur Ster College, directeur-bestuurders (of een vertegenwoordiging van) bibliotheken Zuidoost Brabant.

Wanneer: 1x per jaar.

Werkgroepen op thema (nog in te richten)

Gezinsaanpak

Wie: n.t.b.

Wanneer: n.t.b.

Werkgeversaanpak

Wie: n.t.b.

Wanneer: n.t.b.

Sociaal domein

Wie: n.t.b.

Wanneer: n.t.b.

Bijlage 3

Tel mee met Taal

Tel mee met Taal is een actieprogramma voor activiteiten die ‘laagtaalvaardigheid’ moeten helpen voorkomen en verminderen. Via Tel mee met Taal is er jaarlijks subsidie beschikbaar voor activiteiten gericht op het voorkomen en verminderen van laaggeletterdheid. Organisaties zoals scholen, werkgevers, bibliotheken, instellingen voor jeugd(gezondheids) zorg, voorschoolse voorzieningen en andere organisaties kunnen subsidie aanvragen voor het verminderen en voorkomen van laaggeletterdheid.

Wat we al hebben gedaan?

In de regio zijn enkele projecten dankzij subsidie vanuit het actieprogramma Tel mee met Taal van de ministeries BZK, OCW, SZW en VWS van start gegaan. Deze projecten waren gericht op laagtaalvaardige gezinnen en ontstaan vanuit de behoefte aan een integrale preventieve en curatieve aanpak van laaggeletterdheid, te weten:

- Samen Thuis in Taal, gemeente Eindhoven, aanvraag 2019
- Gezinsaanpak en netwerkversterking, gemeente Son en Breugel, aanvraag 2020

Wat gaan we nog doen?

Regio Zuidoost-Brabant gaat ook de komende jaren inzetten op activiteiten om laaggeletterdheid te voorkomen en te verminderen. We gaan op

regionaal niveau een gezinsaanpak opzetten. In deze aanpak is een goede samenwerking tussen scholen, kinderopvang, bibliotheek, maatschappelijke organisaties en taalaanbieders (formeel en non-formeel) essentieel. Door verbinding tussen alle betrokken organisaties en een gezamenlijke visie in de aanpak van laaggeletterdheid kan er effectief gewerkt worden. Op deze wijze ontstaat een doorgaande lijn: van vindplaats van laagtaalvaardige gezinnen naar aanbod van passende taaltrajecten. In 2021 zal een aanvraag ingediend worden via het actieprogramma Tel mee met Taal.

Daarnaast stimuleren we werkgevers om gebruik te maken van de subsidie Tel mee met Taal om hun laagtaalvaardige werknemers te scholen in taal, rekenen en/of digitale vaardigheden.

Het is van groot belang dat de projecten en activiteiten die eenmalig gesubsidieerd worden via Tel mee met Taal vervolgens structureel geborgd worden in de aanpak laaggeletterdheid de regio.